BÀI GIẢNG: CUỘC CẢI CÁCH CỦA HỒ QUÝ LY VÀ TRIỀU HỒ
CHUYÊN ĐỀ: MỘT SỐ CUỘC CẢI CÁCH LỚN TRONG LỊCH SỬ VIỆT NAM (TRƯỚC NĂM 1858)
MÔN: LỊCH SỬ 11
GIÁO VIÊN: THẦY HỒ NHƯ HIỂN

MỤC TIÊU

- ✓ *Trình bày được bối cảnh lịch sử, nội dung, kết quả, ý nghĩa cuộc cải cách của nhà Hồ.*

Hồ Quý Ly quê gốc ở Nghệ An, tổ bốn đời của ông dời ra Thanh Hóa, làm con nuôi quan Lê Huân. Hồ Quý Ly có quan hệ họ ngoại khăng khít với các vua Trần, bản thân ông là con rể của vua Trần Minh Tông. Hồ Quý Ly làm quan cho nhà Trần 28 năm, đến năm 1400 thì ép vua Trần Thiếu Đế phải nhường ngôi cho mình, lập ra nhà Hồ (1400 – 1407).

1. BỐI CẢNH LỊCH SỬ

- Cuối thế kỉ XIV, Đại Việt khủng hoảng trầm trọng.
- Quý tộc nhà Trần đẩy đất nước vào tình trạng chính trị bất ổn, sản xuất trì trệ.
- Tình trạng mất mùa, đói kém xảy ra liên miên, đời sống của nhân dân bị bần cùng hóa, nông dân nổi dậy khởi nghĩa ở nhiều nơi.
- Xung đột, chiến tranh giữa Chăm-pa với Đại Việt kéo dài gây tổn thất nặng nề.
- Ở phía Bắc, nhà Minh gây sức ép, hạch sách đòi cống nạp, đe dọa xâm lược.
- Yêu cầu khách quan đặt ra là phải giải quyết khủng hoảng kinh tế - xã hội, xây dựng, củng cố đất nước.

2. NỘI DUNG CẢI CÁCH

a) Về chính trị và hành chính

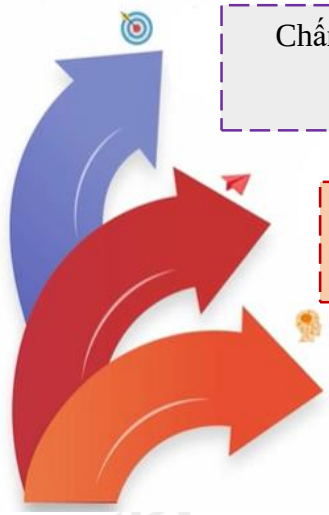

Sửa đổi chế độ hành chính, chia cả nước thành lộ và trấn, ban hành quy chế về hệ thống quan lại địa phương.

Đổi tên gọi thành Thăng Long là Đông Đô, cho xây dựng một kinh thành mới Tây Đô bằng đá kiên cố ở Vĩnh Lộc, Thanh Hóa.

Cuối 1397, Hồ Quý Ly ép vua Trần dời về Tây Đô.

b) Về quân sự

Chấn chỉnh và tăng cường quân đội, tăng cường quân số và các lực lượng quân sự địa phương.

Kĩ thuật quân sự được cải tiến vượt bậc: súng thần cơ, cổ lâu thuyền, thành Tây Đô (thành Nhà Hồ) ...

Tuy nhiên, Hồ Quý Ly và triều Hồ chỉ chăm chú phát triển quân đội về số lượng và trang bị vũ khí, mà xem nhẹ củng cố tinh thần quân sĩ và khối đoàn kết quân dân.

c) Về kinh tế

Năm 1396, ban hành tiền giấy thay thế tiền đồng, gọi là "Thông bảo hội sao"

Năm 1397, đặt phép hạn điền, nhằm hạn chế sở hữu ruộng tư, tăng nguồn thu nhập sưu thuế cho nhà nước.

Năm 1402, nhà Hồ thống nhất đơn vị đo lường trong cả nước, cải cách thuế đinh và tô ruộng.

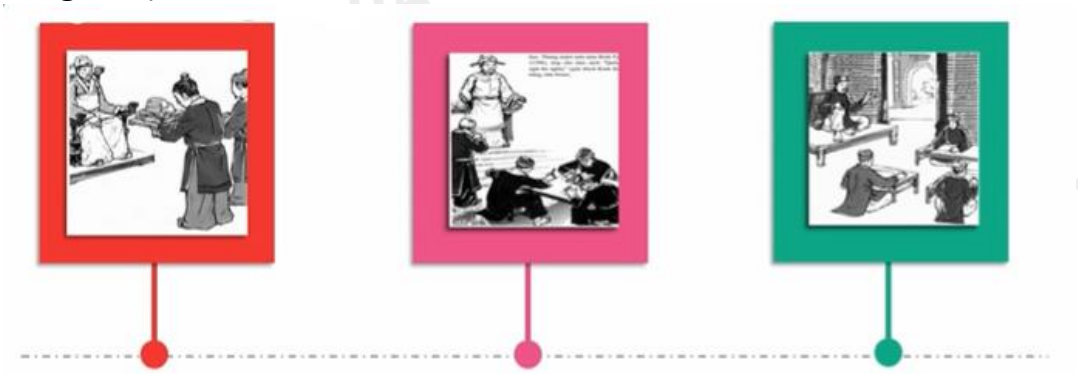
d) Về xã hội

Năm 1401, ban hành phép hạn nô, giới quý tộc bị hạn chế số nô tì.

Năm 1403, cho đặt Quảng tế (cơ quan coi việc y tế) để chữa bệnh cho dân.

e) Về văn hóa – giáo dục

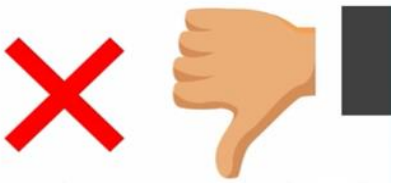

Hạn chế Phật giáo, Đạo giáo, đề cao Nho giáo nhưng là Nho giáo thực dụng, chống giáo điều kết hợp với tinh thần Pháp gia.	Hồ Quý Ly là vị vua Việt Nam đầu tiên dùng chữ Nôm để chấn hưng nền văn hóa dân tộc.	Hồ Quý Ly cho sửa đổi chế độ thi cử; mở trường học và cử quan lại trông coi việc học ở địa phương.

3. KẾT QUẢ VÀ Ý NGHĨA

- Có nhiều điểm tiến bộ mang tính dân tộc.
- Cải cách đã đạt được một số kết quả: tiềm lực quốc phòng nâng cao; xóa bỏ kinh tế điền trang, nông dân có thêm ruộng đất; thuế khóa nhẹ hơn; văn hóa dân tộc, nhất là chữ Nôm, được đề cao, giáo dục mở rộng cho nhiều đối tượng và mang tính thực tiễn.

- Còn chủ quan, nóng vội, một số cải cách còn hạn chế, không triệt để.
- Việc cưỡng chế thực hiện các mục tiêu cải cách gây mất lòng dân.
- Những sai lầm trong biện pháp xây dựng quân đội và phòng thủ đất nước.